

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

בלק

(חלק יח — שיחה ד)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות

שבוע פרשת בלק, (אה"ק) ד"י תמוז; (בכל העולם) יא"יו תמוז, ה'תשפ"ב (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2022

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

בלק ז

ב. בהפטרה מדובר אודות זמן התחלת הגאולה. כלומר, לא על הזמן שבו כבר יהיה „משיח ודאי“, לאחר שישלים את כל המלחמות ו„אהפוך⁷ אל עמים גו' לעבדו⁸ שכם אחד⁹ – שהרי בהפטרה מסופר על המלחמות שיתקיימו כנגד העמים, אומות העולם – „והיה שארית יעקב בגוים גו' כאריה בכהמות יער גו' ורמס וטרף גו'“¹⁰;

יתירה מזו: לא זו בלבד שבזמן המדובר בהפטרה עדיין יהיה רע מבחוץ – מאומות העולם, אלא אף יהיה רע מבפנים – בישראל גופא, כמש"נ¹¹, „והכרתי כשפים מידך גו' והכרתי פסליך גו' ונתשתי אשיריך גו'“; ורע זה יהיה בתוקף גדול כל-כך, שיהיה צורך בסיוע מלמעלה בכדי להפטר ממנו, כדיוק הכתוב: „והכרתי“, „ונתשתי“.

וטעם הדבר, כי ההפטרה מדברת בזמן התחלת הגאולה, שבו תהיינה ההכנות האחרונות לגאולה השלימה.

וגם בפרשתנו, פרשת בלק, מדובר אודות זמן דומה, לפני הכניסה לארץ ישראל בפעם הראשונה; בני ישראל כבר היו אז „בערבות מואב מעבר

א. הדין הוא שההפטרה הנקראת לאחר הפרשה צריכה להיות „מענין הפרשה“, ויתירה מזו – „מעין“ סיום הפרשה².

ובענינו – שייכות פרשת בלק להפטרה שלאחריה ברורה לכאורה: בהפטרה³ מסופר על-דבר מה שאמר הקב"ה לישראל: „עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אותו בלעם בן בעור מן השטים גו'“ – וזהו תוכן פרשת בלק.

אבל מובן – ובפרט ע"פ הידוע⁴, שההפטרה מעיקרה באה במקום כל הקריאה דשבת ויום-טוב – ששייכות ההפטרה לפרשה אינה בפסוק אחד בלבד, אלא בתוכנה הכללי; ולפי הידוע⁵ שתוכנו של ענין מרומז בהתחלתו ובראשו, מובן, שישנה שייכות בין התחלת ההפטרה⁶ – „והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים גו' אשר לא יקוה לאיש ולא יחל לבני אדם“ – (סיום) פרשת בלק.

(1) טושו"ע (ודאדה"ז) א"ח ר"ס רפד. טור ורמ"א שם סתכ"ח (ס"ח).

(2) ראה ב"י לטוא"ח (ועד"ז בשו"ע אדה"ז) סרפ"ג (מתוד"ה כיון – מגילה כג, א): א"כ יהא צריך למפטר בדסליק מיני'. וברמ"א הנ"ל (ועד"ז בשו"ע שם סרפ"ד ס"ז. שו"ע אדה"ז שם ס"ג): וכשקורין שתי פרשיות מפטירין באחרונה. (3) מיכה ו, ה.

(4) אבודרהם. לבוש, ב"ח, ט"ז, ושו"ע אדה"ז ר"ס רפד.

(5) ראה לקו"ש ח"ה ע' 58 הערה 12. ועוד.

(6) מיכה ה, ו.

(7) צפני' ג, ט.

(8) כ"ה בכתוב. אבל ברמב"ם (שבהערה הבאה): „ולעבדו“. וראה לקו"ש ח"ה ע' 420 בהערה. ובארוכה – בהערה שבסוף המכתב ד"ג תשרי תשל"ו (לקו"ש ח"ד ע' 414).

(9) ראה בכ"ז רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(10) מיכה שם, ז"ח.

(11) שם, יא-יג.

בכל אשר תעשה". כלומר, ע"פ תורה צריך לעשות כלי בדרך הטבע²⁰, ו"אין סומכין על הנס"²¹; וכיון שבדרך הטבע פעמים שצריך להזקק, "לאיש" – ואפילו לאינו־יהודי להבדיל – הרי שיש מקום ע"פ תורה להנהגה של "יקוה לאיש".

– ואין זה בסתירה לציווי „ארור הגבר אשר יבטח באדם” – כי כשאדם עושה „כלי” טבעי, אין הוא בוטח בדרכי הטבע („יקוה לאיש”) מצד עצמו, אלא הבטחון הוא בה', שהוא יעזור לו ע"י הכלי והלבוש שהכין בדרך הטבע²².

וזהו תוכן החידוש בזמן הגאולה: אז יהיה „כטל מאת ה' גוי” – „שאין בא לעולם ע"י אדם ולא יבקשו בני אדם עליו כך לא יקוה ישראל לעזרת איש כי אם לה”²³.

[על־דרך] ביאור תורת החסידות²⁴
בפסוק²⁵ „טוב לחסות בה' מבטוח באדם” – אשר, מהלשון „טוב לחסות בה' מבטוח באדם” מובן, שגם „בטוח באדם” הוא דבר המותר, ואף זו דרך בהנהגה, אלא ש„לחסות בה'” טוב יותר –

לירדן ירחו”¹², מוכנים להכנס לארץ ישראל – בדוגמת הכניסה לארץ ישראל בגאולה העתידה; ובפרט ע"פ הידוע¹³ שאלמלא החטא, היתה בכניסה הראשונה לארץ ישראל הגאולה השלימה.

ג. ההכנה לגאולה היא, כפי שנאמר בהתחלת ההפטרה, „אשר לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם”: אע"פ שזהו הזמן הקודם לגאולה השלימה, מכל מקום, אופן ההנהגה אז יהיה, שבני ישראל לא יצטרכו להזקק לאחרים ולסמוך על בני אדם – לרבות בני אדם מישראל, כמ"ש¹⁴ „ארור הגבר אשר יבטח באדם”, ו„אתם קרייין אדם”¹⁵ – אלא הם ישענו רק על הקב"ה, וכמ"ש¹⁶ „ברוך הגבר אשר יבטח בה”.

ומאחר שהכתוב מדבר בזמן התחלת הגאולה, מובן, שבמ"ש „לא יקוה לאיש גוי” שולל הכתוב לא רק הנהגה אסורה, הנהגה שהיא היפך התורה – שעליה נאמר „ארור הגבר אשר יבטח באדם” – אלא אפילו הנהגה של „יקוה לאיש” שיש לה מקום ע"פ תורה, אף היא לא תהיה באותם ימים:

בתורה נאמר¹⁷: „וברכך ה' אלקיך ככל אשר תעשה”, ופירש בספרי¹⁸: „יכול יהא יושב”¹⁹ ובטל תלמוד לומר

(20) ראה בארוכה דרך חיים בהקדמה. סהמ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע פ"ב ואילך. קונטרס ומעין מאמר יז ואילך.

(21) ראה פסחים סד, ב. זח"א קיא, ב. קיב, ב. וראה ברכות לה, ב: הרבה עשו כו' כרשב"י ולא עלתה בידן.

(22) ראה במקומות שצויינו בהערה 20. ובארוכה – ד"ה וידעת תרנ"ז.

(23) פרש"י מיכה ה, ו.

(24) לקו"ת שמע"צ צ, ד. צא, ב. יהל אור – להצ"צ – לתהלים ע"פ. סד"ה ולא זכר תרפ"ח.

(25) תהלים קיח, ח.

(12) ט"פ חוקת.

(13) נדרים כב, ב. וראה שמור"ר רפ"ב. ובכ"מ.

(14) ירמ"י יז, ה.

(15) יבמות סא, רע"א.

(16) ירמ"י שם, ז.

(17) ראה טו, יח.

(18) עה"פ.

(19) כן הובא בכ"מ. ובספרי שלפנינו: יכול בטל. ובי"לש (עה"פ): יכול כשעומד ובטל כו'.

עצמו – אולם מצד ציווי הקב"ה, מקבל הטבע חשיבות בעיניו.²⁹

ב) האדם עוסק בטבע רק מפני שכך צוה ה', ואילו הטבע עצמו אינו תופס אצלו מקום, כי הוא רואה בו רק אמצעי להשלים את רצון הבורא.³⁰

וזהו הביאור³¹ במאמר רז"ל³² על הפסוק³³, "והיה אמונת עתך גוי", "אמונת זה סדר זרעים" – "שמאמין בחי העולמים וזורע":

אע"פ שזהו ענין טבעי שלאחר הזריעה באה הצמיחה, ואין כל נפקא מינה מי הוא הזורע – יהודי או להבדיל אינו יהודי, ואפילו כאשר הזריעה היתה ע"י גרעין שנפל ושקע באדמה מעצמו (שלא ע"י פעולת אדם) – בטבע האדמה להצמיח;

ויתירה מזו: הטבע נקבע באדמה באופן כזה, אשר, כדברי הכתוב³⁴, "זרע וקציר גוי לא ישבותו" –

מכל מקום, לאחרי כל זה, אין הטבע מקבל חשיבות ותפיסת מקום בעיניו של יהודי; וכאשר הוא זורע, אין הוא עושה זאת מפני שע"פ הטבע הזריעה

דפירוש, "בטוח באדם" הוא – באדם העליון, בחינת ממלא-כל-עלמין, כי מצד מדריגת ממלא-כל-עלמין צריך אדם להשתדל לעשות, "כלי" ולבוש בדרכי הטבע שבהם תשרה ברכת ה'²⁶; ולכן, "טוב לחסות בה", בחינת טובת-כל-עלמין, שכן מצד מדריגה זו אין צורך בהשתדלות בדרכי הטבע, אלא, והוא יכלכלך"²⁷, הקב"ה עושה גם את הכלי²⁶].

ד. תכלית הכוונה אינה שהנהגת הטבע תתבטל, אלא אדרבה, לברר ולהעלות את הנהגת הטבע²⁸, עד שיהיה גלוי לעין כל שגם הטבע מיוחד עם הקב"ה.

ומזה מובן בעניננו, שהפירוש ב"ולא יקוה לאיש" אינו שיתבטל הסיוע הבא מה"איש", אלא שבאותו הזמן יהיה הטבע גופא בתכלית היחוד עם אלקותו יתברך, עד שתיראה בזה (לא עזרת איש, אלא) רק עזרת ה'.

והביאור בזה – בהקדים, שבענין "אשר תעשה" יכולים להיות שני אופנים:

א) אף שהאדם יודע שאין לטבע מצד עצמו שום מציאות, והוא אינו אלא, "כגרזן ביד החוצב בו"²², בכל זאת, מאחר שהקב"ה צוה "תעשה", לעשות כלי בדרך הטבע, הטבע תופס אצלו מקום; אמנם לא מצד הטבע

29) ע"ד משנת בלקו"ש ח"ד (ע' 1044) בטענת המרגלים, "כביכול אפילו בעה"ב אינו יכול להוציא כליו" – דאף שהנהגת העולם היא, "כליו" של הקב"ה, שהוא ית' ה"בעה"ב" על הנהגת העולם, מ"מ, מכיון שרצונו ית' בהנהגת העולם – "אינו יכול להוציא כליו".

30) להעיר מפדר"א רפל"ג: "וכי יצחק זרע דגן ח"ו אלא לקח כו' וזרע צדקה כו'". נתבאר בארוכה בלקו"ש ח"ה ע' 74.

31) ראה גם לקו"ש ח"א ע' 216. ע' 240.

32) שבת לא, סע"א. תוד"ה אמונת שם (בשם הירושלמי).

33) ישע"י לג, ו.

34) נח, ח, כב.

26) ראה בכ"ז – תר"ח ויחי ד"ה בן פורת יוסף פ"ג. יהל אור – להצ"צ – לתהלים מ, ה. ד"ה ולא זכר הנ"ל.

27) ל' הכתוב – תהלים נה, כג.

28) ראה לקו"ד ח"ד תשנב, ב ויאליך. לקו"ש ח"ה ע' 80. ועוד.

עבורו, „וכל מעשיך“³⁷ ו„בכל דרכיך“³⁸ אינם ענין נפרד מ„לשם שמים“³⁷ ו„דעהו“³⁸, אלא הם חדורים בפנימיותם ב„לשם שמים“ וב„דעהו“, עד אשר „כולא חד“.

וכיון שלגביו אין שום מציאות מלבד הרצון העליון, מובן, שמצוה אחת אינה יכולה להיות בסתירה למצוה אחרת, אלא אדרבה: „מצוה גוררת מצוה“³⁹.

ו. החילוק בין שתי הנהגות אלו אינו מתחיל באופן גלוי בענינים של פועל ממש – היצר הרע אינו בא מלכתחילה לשדל יהודי לעבור ח"ו על הרצון העליון – אלא מ„חוט השערה“: „היום“, בהתחלה, היצר הרע מעמיד פנים כמי שמסכים שההתעסקות בדרכי הטבע אסור שתהיה בסתירה לקיום התורה והמצוות, והוא רק מדגיש שהתורה נותנת מקום וחשיבות לטבע; אבל „למחר“, סוף־סוף, הוא עושה את דרכי הטבע עיקר.

וכפירוש כ"ק מורי וחמי אדמו"ר⁴⁰ במאמר חז"ל⁴¹ „כך אומנתו של יצר הרע היום אומר לו עשה כן“: היצר הרע אינו מתחיל בשידול יהודי לעשות את ההיפך מרצונו האמיתי⁴² (ולעבור ח"ו על הרצון העליון); אדרבה, הוא אומר לו „עשה כן“: הוא מסכים שהיהודי יקיים תורה ומצוות, והוא

תביא לצמיחה, כי אם, רק מפני שהוא „מאמין בחיי העולמים“ – לכך „וזורע“.

ה. החילוק בין שתי הנהגות הנ"ל אינו רק באופן מדת הבטחון ובהרגשתה, אלא „משתלשל“ מזה חילוק גם בהנהגה בפועל במחשבה דיבור ומעשה:

מי שבעיניו „אשר תעשה“ הוא מציאות בפני עצמה, והטבע תופס מקום אצלו, הרי הציווי „תעשה“ והתומצ"צ הם שני ענינים נפרדים לגביו. וכאשר נוצרת סתירה בין התורה והמצוות להתעסקות בדרכי הטבע

– ולדוגמא: אם יאריך בתפלה – הוא עלול לאבד מוניטין בעסקיו וכדומה; אם יהדר בנתינת צדקה בריבוי – אולי יחסרו לו מעות להשקיע בעסק, וכיוצא בזה –

הרי זה ענין של „ולאום מלאום יאמץ“³⁵ עבורו: אפילו כאשר הוא מוותר על ההתעסקות בדרכי הטבע (ביודעו ש„ברכת ה' היא תעשיר“³⁶, ודרכי הטבע הם רק כלי ולבוש ל„ברכת ה'“), והוא עוסק בתורה ומצוות – כל זאת נעשה באופן של מלחמה והתגברות על הנפש הבהמית; ולעולם קיימת האפשרות שיתקיים בו „ולאום מלאום יאמץ“ להיפך, ח"ו – שהצד המנגד יגבר.

אבל בזמן ש„תעשה“ אינו תופס אצלו מקום, והוא עוסק בכך רק כדי לקיים את רצון הבורא – נמצא שזה גופא הוא לגביו ענין של עבודת ה':

(37) אבות פ"ב מי"ב.

(38) משלי ג, ו.

(39) אבות פ"ד מ"ב.

(40) ד"ה א"ר אושעיא תרפ"ט פ"ו (סה"מ

קונט' ח"א לז, א). וראה לקו"ש ח"ג ע' 900.

(41) שבת קה, ב.

(42) ראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב.

(35) ל' הכתוב – תולדות כה, כג. וראה תניא

פ"ג: ואף גם זאת כו'.

(36) משלי י, כב.

עד שייראה בעיני בשר איך הטבע גופא הוא אלקות; ולכן תהיה אז ההנהגה, "כטל מאת ה' גו' לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם" [על־דרך, "והוא יכלכלך"].

ז. ע"פ כל הנ"ל תובן שייכות ההפטרה לסיום פרשת בלק, שבו מסופר אודות חטא בעל פעור, ועל כך שהמסירת־נפש⁴³ של פנחס תקנה את החטא (וכמש"נ⁴⁴, "ויכפר על בני ישראל"):

מבואר בחסידות⁴⁵, ששורש חטא בעל פעור – "שפוערין כו' ומוציאין רעי וזו היא עבודתו"⁴⁶ – הוא נתינת חשיבות לתענוגים גשמיים, שבאמת הם רק פסולת מהתענוג שלמעלה.

כיצד יתכן שיעשה אדם עיקר (מתענוגים גשמיים –) פסולת? הדבר נובע מכך שדרכי הטבע תופסים אצלו מקום כנ"ל, וזה גורם לו להיות רח"ל מושקע בענינים גשמיים.

ובזה יובן גם מאמר חז"ל⁴⁷ בנוגע לכפרה על חטא בעל פעור: "עד עכשיו לא זו אלא עומד ומכפר עד שיחיו

מסביר לו כיצד דברים אלו מתקבלים ע"פ השכל של הנפש הבהמית והיצר; ועי"ז שהוא מערב את מציאותו בקיום התורה והמצוות, ומרגיל את האדם שיזדקק להסכמתו (של היצר הרע), הוא מביא אותו לידי כך אשר "ולמחר אומר כו' עד שאומר לו עבוד עבודה זרה".

ולכן הדרך להשמר כדבעי מתחבולות היצר הרע אינה ע"י עבודה ע"פ טעם ודעת – כי טעם ודעת נותנים מקום למציאות הטבע; אלא ע"י ביטול ומסירת־נפש לרצון העליון, למעלה מטעם ודעת, באופן שאין אצל האדם שום מציאות מלבד הרצון העליון.

[מעין ועל־דרך החילוק (הנ"ל ס"ג) בין "לחסות בה" ובין "בטוח באדם":

מצד בחינת "בטוח באדם", ממלא־כל־עלמין (שדוגמתה בעבודת האדם היא העבודה ע"פ טעם ודעת), צריכה להיות השתדלות בדרכי הטבע, כי לגבי מדרגה זו יש לדרכי הטבע תפיסת מקום;

משא"כ מצד "לחסות בהו"י", בחינת סובב־כל־עלמין (ובעבודת האדם – ביטול שלמעלה מטעם ודעת), אין לדרכי הטבע שום תפיסת מקום, ולכן הסדר הוא – "והוא יכלכלך": אכן ישנם "כלים", אבל הם באים מלמעלה. ועל־דרך האמור לעיל, שגם כאשר האדם עוסק בדרכי הטבע, אין להם שום מציאות בעיניו, עד כדי כך, שאין מקום לומר כלל שישנה, "עזרת איש", שכן דרכי הטבע חד הם עם הקב"ה].

וזהו הביאור בכך שההכנה לגאולה היא "לא יקוה לאיש גו'": באותו הזמן יוסר לגמרי העלם והסתר הטבע,

(43) שטיכן עצמו להרוג נשיא שבט שמעון אף שנתקבצו כו', ועוד – ועד שהזוקק לכו"כ נסים (ראה תיב"ע, ספרי ותנחומא ס"פ בלק, סנה' פב, ב).

(44) פינחס כה, יג.

(45) לקו"ת ואתחנן יא, ג. ד"ה ונשב בגיא – סה"מ אתהלך־ליאזנא בסופו. סה"מ תקס"ב ע' פח ואילך. וראה (בהבא לקמן ס"זח) לקו"ש ח"ד ע' 1327 ואילך.

(46) פרש"י פרשתנו כה, ג. וראה גם סנהדרין סד, א.

(47) ספרי פינחס שם. וראה סנהדרין פב, ב: וראוי כפרה זו כו'. ועיי"כ תוד"ה מפני – סוטה יד, א.

ישראל, כשהתחיל⁵¹ סדר העבודה ד, ארץ נשבת⁵² – היה צורך להזהיר תחילה על ענין „בעל פעור“, דאע”פ שמתחיל עתה סדר ע”פ טבע, צריך גם כאן להתקיים בבני ישראל „לא יקוה לאיש גוי“, שידעו שהטבע אינו מציאות לעצמו, וגם עתה יש צורך באותו הבטחון בקב”ה, כמו שהיה במדבר.

ט. זוהי גם ההוראה לימים האחרונים של זמן הגלות, בזמן ההכנה לכניסה לארץ ישראל ע”י משיח צדקנו:

אע”פ שאנו נתונים עדיין בחושך הכפול והמכופל⁵³ של זמן הגלות, ה[9] אתחלתא דגאולה⁵⁴ – וכפי שרואים במוחש – בכל זאת, מאחר שכל הענינים דלעתיד לבוא תלויים „במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות“⁵⁵

299 – ובפרט בדורנו זה, כאשר נעשות ההכנות האחרונות לגאולה ע”י משיח צדקנו, וכפתגם כ”ק מורי

המתים” – כי הטרה והכפרה של חטא זה בשלימות יהיו רק לעתיד לבוא, כשתהיה שלימות הביורר בטבע ויהיה ניכר שהטבע הוא מיוחד בתכלית עם אלקות, וממילא לא תהיה אפשרות לעשות את הענינים הגשמיים עיקר.

ולכן באה הכפרה ע”י המסירת-נפש של פינחס: מסירת-נפש זו – התורה עצמה אומרת עליה „אין מורין לו“⁴⁸, אבל פינחס לא התפעל אפילו מכה, ומסר את נפשו. זוהי מסירת-נפש שלמעלה אפילו מטעם ודעת דקדושה. וכאמור לעיל, דוקא ע”י ביטול שלמעלה מטעם ודעת (אפילו דקדושה) אפשר להשמר כדבעי שלא להפריד בין טבע לאלקות, אף שהתורה אומרת „וברכך ה’ אלקיך בכל אשר תעשה“.

ח. ובהזו תובן גם השייכות של הענין הנ”ל לכניסה לארץ ישראל (שהרי המאורעות דפרשת בלק היו בסמיכות ממש לזמן הכניסה, כנ”ל ס”ב):

במדבר היה יורד המן – הנהגה נסית שלגביה לא היה כל מקום לטעות שמעשה בני אדם יכול להועיל משהו בכך, וכמש”נ⁴⁹, „ולא העדיף המרבה והממעט לא החסיר“, ולא עוד אלא שהמן בא רק לצורך אותו יום, כך שהיה הכרח בבטחון גמור, דבר יום ביומו⁵⁰, בהשם יתברך;

משא”כ לאחרי הכניסה לארץ

51 ובפרט שכבר כבשו ארץ סיחון ועוג. אבל להעיר מפרש”י בשלח שם, לה. לקו”ש ח”ח ע’ 189.

52 בשלח שם.

53 הלשון „כפול ומכופל” – כי זה גופא שישנם טועים, ר”ל, ש”שמים חושך לאור” לומר על מצב של גלות שהוא אתחלתא דגאולה, ה”ז „חושך” והסתר ב”חושך” הגלות עצמו. וע”פ פי”ה בעש”ט (הובא בתוי”י ר”פ בראשית) עה”פ (וילך לא, יח), „ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא“, כי ההסתר עצמו הוא בהסתר, שאין מרגישים אותו – ושמים „ההסתר אסתיר” לאתחלתא דגאולה! 54 ראה בארוכה לקו”ש ח”ה ע’ 149 בהערה.

55 תניא רפ”ז.

48 סנהדרין שם, א. רמב”ם הל’ איסור”ב פי”ב ה”ה. טור אה”ע סט”ז. רמ”א חו”מ סתכ”ה ס”ד.

49 בשלח טז, יח.

50 יל”ש בשלח רמז רנח. ועד”ז יומא עו, א.

ועי"ז „יגאל" כל אחד מהדאגות והענינים המבלבלים – כי כאשר עסקו „בכל אשר תעשה" הוא רק כדי למלא את הרצון העליון, אין הוא טרוד בזה ואין זה מבלבלו וכו' – שהרי מה שנוגע לו הוא רק קיום הרצון העליון;

וגאולה פרטית⁵⁹ זו הבאה לכל אחד ואחד, היא גם ההכנה וה„כלי" לגאולה הכללית ע"י משיח צדקנו, עד ל"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"⁶⁰.

(נושחת ש"פ בלק תשכ"ג)

59 ראה אגה"ק ס"ד.
60 תמיד בסופה.

וחמי אדמו"ר⁵⁶, שמשיח „עומד אחר כתלנו"⁵⁷, ויתירה מזו: „כתלי" הגלות כבר בוערים⁵⁸ –

צריך להיות מעין (על-כל-פנים) העבודה של „לא יקוה לאיש גו" בעבודת כל אחד ואחד – אין צריכה להיות כל חשיבות לדרכי הטבע, והבטחון צריך להיות רק בה/

56 בה"קול קורא" שנדפס ב„הקריאה והקדושה" סיון תש"א (אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע ע' שסא ואילך).

57 ל' הכתוב – שה"ש ב, ט.

58 ראה מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר – נדפס בהיום יום בתחילתו (ע' 12). וראה גם לקו"ד ח"ג ס"ע 794. ועוד.

